

Uddannelse af sproglærere for voksne udlændinge

- A. Kompetencegivende uddannelse
- B. Efteruddannelse

A. Kompetencegivende uddannelse

Master i dansk som andetsprog/Uddannelse til underviser i dansk som andetsprog

Adgangskrav:

- En bachelor med sprog som centralt fag
- En professionsbachelor med sprog som linjefag

For masteruddannelse også:

- To års relevant erhvervserfaring – (undervisning eller kommunikationsarbejde)

Varighed

- fire moduler
- et årsværk svarende til 60 ECTS point (et års heltidsstudium)

Faglige moduler

- Sprogbeskrivelse - Analysis of Learner Language (15 ECTS)
- Andetsprogpædagogik – Second Language Pedagogy (15 ECTS)
- Kulturforståelse og interkulturel kommunikation – Theories of Culture and Intercultural Communication (15 ECTS)
- Sprogtilegnelse – Theories of Second language learning and development (15 ECTS)

Kernefagligheder i en kompetencegivende uddannelse i dansk som andetsprog

1. Sprogbeskrivelse – Analysis of learner language

Faglige mål

- At kunne analysere og vurdere sprogtræk i dansk som andetsprog

Fokus på:

- Sprog og sprogbrug ud fra en socio- og psykolingvistisk synsvinkel inden for alle de sproglige niveauer
 - udtale og ortografi
 - grammatik
 - ordforråd
 - tekstopbygning (i tale og skrift)
 - sprogbrug

Et fagligt kernespørgsmål:

- Hvordan er kursisternes sprog, og hvordan udvikler det sig?

2. Andetsprogspædagogik – Second Language Pedagogy

Faglige mål:

- at kunne analysere og kritisk vurdere andetsprogsdidaktik og moderne undervisningsmetoder
- at kunne analysere og kritisk vurdere samspillet mellem andetsprogspædagogiske teorier og metoder og deres anvendelse i praksis

Fokus på:

- analyser af læremidler, undervisningspraksis og evalueringsredskaber i såvel den teoretiske undervisning som i feltarbejdet

Et fagligt kernespørgsmål:

- Hvordan kan vi gennem vores undervisningstilrettelæggelse fremme kursisternes sproglige udvikling?
- Hvordan kan samspillet mellem sprogundervisning og faglig uddannelse/arbejde fremme kursisterne sproglige udvikling

3. Sprogtilegnelse – Second Language Learning

Faglige mål:

- At kunne redegøre for og kritisk vurdere centrale teorier og modeller inden for andetsprogsudvikling
- At kunne redegøre for og kritisk vurdere teoriernes relevans og implikationer for undervisningen
- At kunne analysere og vurdere sproglige data ud fra et tilegnelsesteoretisk perspektiv.

Fokus på:

- analyser af teorier om fremmed- og andetsprogstilegnelse og deres implikationer for andetsprogsudvikling og andetsprogsundervisning
- teorier om literacy med særligt fokus på udvikling af grundlæggende læse- og skrivekompetencer hos voksne og unge

Faglige kernespørgsmål:

- Hvordan lærer man et nyt sprog?
- Hvilke læringsstrategier kan kursisterne bruge for at fortsætte deres læring – også når de ikke sidder på skolebænk?
- Hvordan kommer man som kursist videre i kommunikationen når man er nået til grænsen for sin sproglige formåen?

4. Kulturforståelse og interkulturel kommunikation – Theory of Culture and Intercultural Communication

Faglige mål:

- at kunne redegøre for og kritisk vurdere moderne kultur- og sprogteorier i relation til kulturmøder og samspillet mellem sprog, kultur og identitet på mikro- og makroniveau
- At kunne analysere kritisk vurdere curriculum for så vidt angår minoritetsspørgsmål og andetsprogsundervisning.

Fokus på:

- kulturteorier og samspillet mellem sprog, kultur og identitet på samfunds-, institutions- og individplan
- gennem analyser af læremidler, evalueringsredskaber, styringsdokumenter mv.

Uddannelsesmæssige kompetencekrav til lærere i dansk som andetsprog

- Lærere på sprogcentre for udlændinge (m. ret til 3 års undervisning i dansk som andetsprog)
- Lærere i dansk som andetsprog på arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU)
- Lærere på Almen voksenuddannelse (fra august 2009)
-

Ingen uddannelsesmæssige kompetencekrav til lærere i dansk som andetsprog

- på erhvervsuddannelserne (merkantile, tekniske og social- og sundhedsuddannelserne)

B. Efteruddannelse af lærere i dansk som andetsprog

1999-2009: Landsdækkende efteruddannelsesprogram for sprogcenterlærere i dansk som andetsprog.

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole og Voksen pædagogisk Center i København i samarbejde med Integrationsministeriet (bevilgende myndighed)

Udvikling af kursusprogram

- Tæt samarbejde mellem de relevante aktører (kursusledelsen, kursusunderviserne, de involverede skoler, kursusedtagerne og Integrationsministeriet)
- Følgegruppe
- Kursusevalueringer

Løbende justering af kursusprogram

- skal kunnet matche eksisterende og nyopståede behov
- nye lovgivninger og nye kursistgrupper => særlige kursusønsker både skoler og Integrationsministeriet

Fx: Den nye danskuddannelseslov fra 2003 medførte gigantisk behov for kurser vedr.:

- samspillet mellem danskuddannelse og arbejde/erhvervsrettet uddannelse
- kurser vedr. test og prøver.
- Kurser vedr. individuelle læringsplaner

Kurstyper

- Skolebaserede kurser
- Pædagogiske dage
- Nyt fra forskningen
- Særlige kursustilbud – fx på baggrund af særlige behov og ønsker fra Integrationsministeriet
(fx kurser i eksaminator- og censortræning)

Et kursuskoncept for de skolebaserede kurser

Hvordan opnår man de bedste muligheder for udvikling af den pædagogiske praksis?

En skabelon:

- Minimum en måneds afstand mellem kursusdagene
- Programmer for hver kursusdag
- Programmer for hvad der skal ske mellem kursusgangene
- I perioden mellem kursusgangene vil deltagerne i forbindelse med egen undervisning udvikle, planlægge og afprøve centrale forhold der relaterer sig til det valgte kursus
- Deltagerne udfærdiger en kortere skriftlig gennemgang af undervisningen med refleksioner over og evaluering af det afholdte forløb
- Opgaverne sendes via mail til kursuslederne, som giver skriftlige kommentarer
- På følgende kursusgang tages centrale områder op til fælles refleksion og diskussion.

Forskellige kursustilbud inden for følgende temaer:

- Fleksibel, erhvervsrettet danskuddannelse
 - Kultur og samfundsforståelse og interkulturel pædagogik
 - Demokrati og medborgerskab i danskuddannelserne
 - Talesprog og mundtlig interaktion – nye undervisningsmetoder
 - De skriftlige færdigheder – nye undervisningsmetoder
 - IT og e-learning i dansk som andetsprog
 - Projektbaseret undervisning i samspil med modultestning
 - Udtaleundervisning
 - Eksaminator- og censortræning
 - Den teamorganiserede undervisning, coaching og løbende indtag
 - Traumatiserede kursister og kursister med særlige undervisningsbehov
- Nyt fra forskningen inden for dansk som andetsprog og kulturpædagogik
- Fokus på fornyelser i den pædagogiske praksis
 - Fokus på læsning
 - Fokus på kursisternes aktive deltagelse i læringsarbejdet
 - Fokus på flersprogetheden og modersmålets rolle
 - Fokus på ordforråd
 - Fokus på nye sprog- og læringsteorier inden for andetsprogsforskning